

УДК 711.554.025.5:725.19 (477.85-25)

Герич К. І.

*аспірант кафедри інформаційних технологій в архітектурі**Київського національного університету**будівництва та архітектури*електронна адреса, katia2847@gmail.comorcid.org/0000-0001-7175-1678

РЕНОВАЦІЯ ЗАНЕДБАНИХ ПРОМИСЛОВИХ ЗОН МІСТА ЧЕРНІВЦІ ДЛЯ ПОБУДОВИ МЕРЕЖІ ІННОВАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ ЗАЙНЯТОСТІ

Анотація: в статті описуються види промисловості, що розвинені в Чернівецькій області, висвітлюються проблеми функціонування занедбаних промислових зон міста Чернівці, означено можливості їх реновації, для побудови мережі інноваційних центрів зайнятості. Наведено статистичні дані щодо кількості промислових підприємств та центрів зайнятості у м. Чернівці, зайнятості населення у промисловості у 2000 - 2017 рр., кількості безробітних станом на I півріччя 2018 року. Визначено стан сучасних центрів зайнятості, описується модель створення та основні фактори, що впливають на проектування інноваційних центрів зайнятості.

Ключові слова: промислові підприємства, безробіття, інноваційний центр зайнятості, працездатне населення, реновація промислових зон.

Чернівцям, як і іншим містам України залишилась у спадок велика кількість промислових будівель. Після розпаду Радянського Союзу у державі відбулись суттєві політичні та економічні зміни, змінився характер виробництва. Більшість промислових підприємств занепало та закрилось, будівлі та території розпродувались, змінювалося їх цільове призначення. Ті частини промислових підприємств, що залишились, знаходяться в занедбаному стані (найбільша кількість підприємств колишнього військово-промислового комплексу електронного напрямку).

Враховуючи сучасний соціально – економічний стан нашої держави, значну трудову міграцію та безробіття населення, постає питання відродження виробництва, створення нових робочих місць, так як промисловість завжди визначала характер ринку праці та забезпечувала значну частину робочих місць (близько 30-45% працівників у світі зайнятих у промисловості, а у країнах, що розвиваються їхня частка становить 50%) [1].

Розвиненими у Чернівецькій області є такі види промисловості: харчова, виробництво та розподілення електроенергії, газу та води, машинобудування,

легка промисловість, металургія та обробка металу, виробництво деревини та виробів з дерева.

У місті Чернівці станом на 01.01.2018 р. офіційно зареєстровано 113 промислових підприємств [2]. У Чернівецькій області частка зайнятого населення у промисловості станом на 2017 р. становила 10,1 % [3] у порівнянні з 9,8 % у 2015 р, таблиця 1 [4]. Збільшенню цього показника сприяло відкриття у кінці 2016 року нового промислового підприємства – заводу ТОВ «Аутомотів Електрик Україна» з виготовлення кабельної провідникової продукції для автомобілебудування. Це частково збільшило кількість робочих, зайнятих в промисловості. Проте, в глобальному масштабі, нові промислові підприємства не будуються, інколи відкриваються невеликі цехи, але найчастіше закриваються частини вже існуючих фабрик, заводів. В кращому випадку існуючі підприємства реконструюють для інших потреб, а в гіршому – вони так і залишаються стояти десятиліттями в напівзруйнованому стані.

Таблиця 1.

Зайнятість населення Чернівецької області за видами економічної діяльності [4]

Галузі	2000		2005		2010		2015		2017	
	тис осіб	%	тис осіб	%	тис осіб	%	тис осіб	%	тис осіб	%
Всього зайнято:	293,6	100,0	361,7	100,0	382,4	100,0	367,2	100,0	379,3	100
Промисловість	52,1	17,7	42,1	11,6	37,9	9,9	36,1	9,8	38,3	10,1

Більшість промислових підприємств розміщено на цінних територіях міста, тому їх занедбаний стан створює естетичний, композиційний, архітектурний дисбаланс із оточуючою забудовою, ускладнює функціонування міста. Сьогодні у багатьох містах простежується тенденція створення нових офісних, обслуговуючих функцій для територій, що знаходяться в безпосередній близькості до головних магістралей та житлових кварталів.

Так як інноваційний центр зайнятості (далі ІЦЗ) поєднує функції центру зайнятості із виробничими, навчальними, обслуговуючими, побутовими, житловими та ін. функціональними зонами, а відповідно потенційно він має здатність «миттєво забезпечувати» населення роботою за допомогою широкого спектру функцій, то для його побудови можна використати не діючі на даний час промислові комплекси.

У Чернівцях налічується 5 великих напівзруйнованих промислових територій (рис.1), що можна використати для створення мережі ІЦЗ, які б

поєднували різноманітні галузі виробництва, та надавали широкий спектр у виборі роботи безробітними громадянами.

Означені території розташовані безпосередньо на головних магістралях міста, мають хорошу транспортну доступність. Відновлення цих територій покращить архітектурну привабливість міста, а створення ІЦЗ на їх основі дозволить зекономити кошти на будівництво та суттєво збільшити кількість робочих місць.

Основними внутрішніми чинниками, що впливають на проектування інноваційного центру зайнятості є транспортна та пішохідна доступність, співвідношення функцій центру, тривалість та частота перебування працівників, універсальність для різних типів виробничих приміщень та ін.

Розміщення мережі ІЦЗ, чи центру зайнятості, як окремого об'єкту в місті або за його межами, на просторій чи компактній ділянці, або на декількох окремих чи поєднаних територіях впливає на планувальні особливості комплексу, розташування основних та додаткових приміщень, відпочинкових та ін. зон будівлі.

Рис.1. Схема розташування напівзруйнованих промислових територій м.Чернівці

Окрім архітектурних, економічних та інших факторів, що впливають на проектування ІЦЗ важливим є соціальний фактор (кількість населення міста, кількість безробітних). Враховуючи його визначають пропускну спроможність та величину центрів зайнятості, як складових ІЦЗ.

Модель створення ІЦЗ передбачає використання модульних блоків виробничих приміщень, що дасть можливість у випадку потреби легко переміщувати, збільшувати чи зменшувати виробництво, змінювати його направленість.

Проаналізувавши ситуацію в місті, виявилось, що загальна кількість центрів зайнятості складає всього лише 2 будівлі, в той час як станом на I півріччя 2018 року у Чернівцях зареєстровано 31,4 тис. безробітних осіб [5]. Структура сучасного центру зайнятості є морально «застарілою». В такому стані центр не може виконувати покладених на нього завдань – максимально забезпечувати населення роботою. Формою центри зайнятості нашого міста майже нічим не відрізняються від інших адміністративних будівель.

Після підписання у 2017 році безвізового режиму між Україною та країнами Європейського Союзу у державі спостерігається збільшення трудової міграції, що призводить до зменшення кількості населення. Через соціальну, економічну та політичну нестабільність у країні велика кількість населення працездатного віку виїжджає на постійне місце проживання за межі України. Тому, у зв'язку зі скороченням економічно активного населення відбувається зменшення чисельності трудових ресурсів, що призведе до погіршення вже і так поганого економічного стану нашої держави.

Зазначені дані показують необхідність структурних змін існуючих центрів зайнятості для ефективного виконання ними покладених на них завдань. Такі зміни дозволять адаптувати діяльність центру зайнятості до існуючих та потенційних потреб населення.

Література:

1. Герич К.І. Перспективи розвитку інноваційних центрів зайнятості в Україні. // Сучасні тенденції розвитку архітектури і містобудування : матеріали всеукр. наук.-техн. конф., Харків, листопад 2017 р. / [ред. кол. : Г. О. Осиченко (відпов. ред.) та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 290 с. – С. 29-30.
2. Каталог промислових підприємств м.Чернівці станом на 01.01.2018р. Сайт Чернівецької міської ради. URL: <http://chernivtsy.eu/portal/katalog-tovarnoyi-produktsiyi-yaka-viroblyayet-sya-promislovimi-pidpriyemstvami-mista-chernivtsi-standom-na-01-10-2012-roku> (дата звернення 21.10.2018).
3. Чернівецька область очима статистики, 2017. Головне управління статистики у Чернівецькій області. URL: www.cv.ukrstat.gov.ua/infografika/2018/ochi_st.pdf (дата звернення 21.10.2018).
4. Зайняте населення за видами економічної діяльності та регіонами у 2000, 2005, 2010, 2015, 2017 роках. Статистичні збірники України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>, <http://www.ukrstat.org> (дата звернення 21.10.2018).
5. Зайнятість та безробіття населення Чернівецької області у I півріччі 2018 року. Експрес – випуск. Головне управління статистики у Чернівецькій області, 2018. URL: www.cv.ukrstat.gov.ua (дата звернення 21.10.2018).

6. Товбич В. В., Дюжев С. А. Теоретичні проблеми архітектурно-містобудівної діяльності // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2009. – Вип. 33. – С. 462 - 473.
7. Герич К.І. Інноваційні центри зайнятості, як шлях розв'язання проблеми зайнятості населення засобами архітектурної організації соціальних центрів професійної переорієнтації // Містобудування та територіальне планування. – К.: КНУБА, 2017. – Вип. 63. – С. 73-77.

Аннотация

Герич Е.И. Аспирант кафедры информационных технологий в архитектуре Киевского национального университета строительства и архитектуры.

Реновация заброшенных промышленных зон города Черновцы для построения сети инновационных центров занятости.

В статье описываются виды промышленности, развитые в Черновицкой области, освещаются проблемы функционирования заброшенных промышленных зон города Черновцы, отмечено возможности их реновации, для построения сети инновационных центров занятости. Приведены статистические данные по количеству промышленных предприятий и центров занятости в г. Черновцы, занятости населения в промышленности в 2000 - 2017 гг., количества безработных по состоянию на I полугодие 2018 года. Определено состояние современных центров занятости, описывается модель создания и основные факторы, влияющие на проектирование инновационных центров занятости.

Ключевые слова: промышленные предприятия, безработица, инновационный центр занятости, трудоспособное население, реновация промышленных зон.

Annotation

Herych K.I. Postgraduate Student, Department of Information Technologies in Architecture, Kiev National University of Construction and Architecture.

Renovation of abandoned industrial zones of the city of Chernivtsi for the construction of a network of innovative employment centers.

The article describes the types of industry developed in Chernivtsi region, highlights the problems of functioning of abandoned industrial zones of the city of Chernivtsi, which were inherited after the collapse of the Soviet Union. The possibility of renovation of dilapidated industrial enterprises has been determined, most of which are located in valuable areas of the city, and their neglected state creates aesthetic, compositional, architectural imbalance with the surrounding buildings and complicates the functioning of the city. The possibilities of using dilapidated industrial areas to create a network of innovative employment centers that

unite various branches of production are described and provided a wide range in the choice of work for unemployed citizens.

The article presents statistical data on the number of industrial enterprises and employment centers of the city of Chernivtsi, employment of the population in industry in 2000–2017. It is indicated that about 30-45% of workers in the world work in various industries, and in developing countries their share is 50%. The statistics on the number of unemployed as of the first half of 2018 are given. It is described that high unemployment rates of the population and significant labor migration are observed in the country due to a significant deterioration in the socio-economic condition of the state.

Also, the article notes that in order to improve the standard of living of the population, the creation of new jobs requires the revival of production, since industry has always determined the nature of the labor market and provided a significant part of jobs.

The state of modern employment centers has been determined, the creation model and the main factors influencing the design of innovative employment centers are described. It is indicated that the innovation center of employment combines the functions of the center of employment with production, training, service, household, residential and other functional areas, therefore, potentially it has the ability to “instantly provide” the population with work using a wide range of functions.

Keywords: industrial enterprises, unemployment, innovation center of employment, working-age population, renovation of industrial zones.

УДК 711.1

*к.т.н., доцент Габрель М. М.,
Івано-Франківський університет Короля Данила
gabryk@ukr.net, ORCID: 0000-0002-9822-6424,*

ЕРГАТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ УРБАНІЗОВАНИХ СИСТЕМ. ОКРЕСЛЕННЯ ПІДХОДУ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ

Анотація: введено поняття ергатичних (поведінкових) властивостей урбанізованих систем, зроблена спроба окреслити методичний підхід до дослідження цього феномена, подана загальна характеристика та основний зміст етапів його проведення.

Ключові слова: ергатичні властивості, урбанізовані системи, просторова організація, управління розвитком, конфлікти, ризики і невідповідності, методи дослідження, безконфліктне містобудування.